

INFOR TIA TUM
S E V
PANDECTARVM IVRIS CIVILIS

Tomus Secundus.

CVM L E C T I O N V M
FLORENTINARVM VARIETATIBVS,
diligentius quam antea, in margine appositis.

Ac post ACCVRSII Commentariis,

CONTII Scholia, CVIACCI Paratitla, DVAREN^I, aliorumque
Clarissimorum I. C. Additiones:

*Numerous LIBROS & ANSELLI de BOTTIS, ac AUGUSTINI CARAVITAE
Regiorum in Regno Neapolitano Consiliorum.*

ANNOTATIONIBVS ILLVSTRATVS.

Cum Priviliegij.

VENETII S, Sub Signo Aquile renouantis. MD CVI.

CAPITVM ALIQVOT GRAECE, A MODESTINO IVRISCONSVLTO CONSCRIPTORVM.

*Latina interpretatio ex Antonio Augustino
Iurisconsulto clarissimo.*

Ex libro xxij. Digestorum. Titu. iij.

C A P. I^{us}q*uod*, &c.

VT ne de iis quidem tutoribus, qui confirmari possunt, omittamus, de his etiam breviter considerandum est. Sunt quidam, qui recte dantur testamento tutoris, hoc est & a quibus oportet, & quo oportet, & quo oportet modo, & ubi oportet. Nam patet filiis vel nepotibus, quos habet in potestate, recte datum tutorum, in testamento tamen. Si vero ea persona sit, quae dare non potest, mater puta, vel patronus, vel extraneus quisvis, aut ei, cui datur, dari non possit, ut a patre filio, vel filie, qui non sunt in potestate, aut si scriptam sit, ROGO TE, VT ILLAS RES CVRES, aut codicillis non confirmatis tutor aut curator datum sit, constitutiones permiserunt, quod deest, consulari potestate suppleri, & tutoris secundum testatoris voluntatem datos confirmari. Et si quidem pater erat, qui dedit, plerunque solet non inquirere Proses, sed simpliciter confirmare: si vero alias, diligenter inquirit, an idoneus sit. Præterea facere oportet curatorem testamento a patre quidem recte dari, sed datum confirmari a Preside salere.

T I T. V. C A P. XXL

*Ius*q*uod*, &c.

Sicire oportet magistratus, non oportere curas minorum mulieribus committi. Si mater ea conditione scripsit filios heredes, si liberati fuerint patnia potestate, liberatis his, & ob id h^credibus, ipse pater curator creari, etiam si vellet, non potest: ne alia via quam testatrix heri noluit, fiat. & hoc ita a Diu Seuero constitutum. Sed & si quis a parentibus prohibeatur tutor esse, creandus non est; quod si fuerit creatus, neque se excusaverit,

prohibendus est, existimatione quidem salua, tutelam gerere. Qui in Legatione sunt, non sunt a magistratibus tutores aut curatores creandi, nam dum Legatione funguntur, ad eos periculum non pertinet. Si prouinciale hominem Legatum magistratus Romæ dederit tutorem, liberabitur. Inter certas causas magistratum oportet creandorum mores animaduertere. neque enim tam facultates aut dignitas aptæ sunt ad fidem ei habendum, quam virtus institutum decens, & mores probi. Semper autem hoc maxime magistratus obseruent, ne creent eos qui se ingenuunt, ut creantur, aut ob id pecuniam dant, quos sp*ecie* quoque obnoxios esse constitutum est.

T I T. V. C A P. XXII.

Kai si usi, &c.

Et qui non sunt Decuriones, Decuriosum filiis tutores creantur, sicut & Decuriones ijs, qui non sunt ex Decurionibus.

T I T. VI. C A P. II.

*E&r el a'q*v*' L*atu*, &c.*

Si minores non habeant legitimos defensores: si quidem tutoribus egerint ob impuberem etatem, possunt cognatione, aut adfinitate propinquis parentibus eorum masculis, aut foeminis petere, ut eis tutores constituantur. Possunt id quoque parentum amici & ipsorum puerorum educares. Sed alii libera voluntate petunt; alii id facere coguntur in iter p*u*'s, & liberti. Namque illi, nisi legitimos libris defensores petant, damno, ita poena plectantur. Et enim mater expellitur a legitima filii hereditate, tanquam indigna, et eius filius legitimam portionem consequi cui tutorum querere neglexerit. Neque solom si uero peccat, sed & si que petat defunctore petat ut potest eum, qui se potest excusare, vel eo postea aut excusato, aut reiecto alium non petat, vel de dicto per malorum peccata. Liberti vero apud Presidem ob hanc causam accusati graviter puniuntur, si id negligentia non

SOLVTO M A T R I M O N I O .

Solventur modum] Dixit de iure dot. s. per quos constitutus dos : nunc eis per quos repetatur. Vel sic Dixit. 1 supra item. i. de matrimonio. n. dicitur: nunc eis dispensat. quemadmodum.

SOLVTO * M A T R I M O N I O , quemadmodum dos petatur.

T I T V L V S III.

Dotis causa privilegiata ¹⁰ est, non solam propter mulierem, sed etiam propter favorem publice, qui vertitur in liberis procuratibus. hoc dicit Barr. C. Pan. de Cass.

* Contra. expat liberi. C. de ver. C. ad filii. iur. ex. l. 1. § post mort. filii. 1. Tertio quarto, ut. s. M. ut. L. Ut minatur infortiatum? Respon. 3. quia cum Romae esset studium defractum, & Bononiae incoluerit, cuius recuperatione fuit Rane me, cum esset amissus ius, ei redditum forte, cum multa acfuit, quod deerant, & sic punitum, in pro valde. ut infra de libe. & postum. Gallus. & ille, & le dictio, ius, vel digestum, erit eius sublatum. Alii, dicunt, quia fortis leges sunt in eo. sed certe, & in veteri. Alii ab inventore a seni auctoritate, ut Publicanus, & titiciana. arg. supra de orig. iur. l. 1. 6. postea cum Appiusque dividuntur. Vel potes dicere, quod norma magistratibus autem, & quae de eis non est disputandum: quia relinquunt per tinacium, secundum Tullium, & quia plura sunt negotia, quam vocula. ut supra, de prescrip. verb. natura eam. Alii ab informis Chaldeis vocabulo, quo est dispositio, quia a iurius dilpositiones hic sunt. Extrahit hoc volumen de tribus: nam completum tractatum dotum. Item tractat de taliis. Item de testamento. & que in eis continentur, & de his, que pertinent ad ultimas voluntates, tam ex se dantibus, quam ab inventario. Item dicitur quidam quod it. non habuit hunc librum, & quasi potius cum inventus fit, quod non placet. Quarto. & ultimo dic. solu. matr. &c. quod multis modis difficulter quod matrimonium dissolviatur, ut supra tit. 1. & tempore hic tit. In eis habet: 2. ut infra de verbo significativa. cum querrebarit. Item no. quod dicit matrimonio alias enim vel nulla affilio competit, si sciens non valere, dedit: vel conditio ob causam locum habet, si ignorans ut C. de condit. ob cap. 1. a. Q. quemadmodum idcirco per quos: 3. via iusta end. l. 1. 5. 1. & a quibus, & in quantum. ut infra ex. 1. iuritium, cum a. l. 1. Alii idcirco, quando, & constat soluto matrimonio: ut hic, & infra ex. 1. in princi. b. Petatur] idcirco repetatur, & ita simplex pro compuncto, sic supra de pign. & petenti. sic econtra reditio pro. datur, ut infra delega. 2. cum quidam ex. 1. & infra de do. de preleg. l. 1. in princi.

Dotis] CASVS. Falsi est. Tractamus de repetitione donis iustis. ponit primo qualis debet esse causis donis, iudicio de dot. v. que illuc. Nam & recipit. & Secundo ratione eius ponit vsq; illuc, cum donatas &c. Tercio posuit rationem rationis, quae in fine legis. Primum dictum est talis equa causa donis in omni tempore, & ante contractum matrimonium, & post contractum. & eo iuncto. & et & esse debet precipua, & privilegiata, & etiam in omni loco tam in provincia, quam in Italia. Ratio est talis quia non solam mulierum priuatarum, nec eis dores suas conservatis, sed etiam & publicis. Ratio autem rationis est illa, quia valde est utile. Nequid quod mulieres tehabent, & dones suas, ut sic possint nupias contrahere, & ea impinguas liberos procreare, & de liberos predictis causa res angustate, & hoc sicut, Vicia.

c Dotis] profectio, vel aduentio: de quibus dicitur supra de iure dot. 1. profectio. & ponuntur hic tria. dictum, sicut bona, iusto disti, & ratio rationis, sic supra de petit. hec. sed & ille lego. & item si rem.

d Causa.] idcirco actio & sic causa causata: ut C. per quas

perforato, sequitur. L. prima, vel econtra pro causa causante actionem: & rursum, dotis causa, id est ipsa donis, per eamdem i. prout illo modo legitur. vel quia ob causam, id est ob matrimonium datar, & sine eo non est: vi. i. de iure dot. l. 1. Vel idcirco dotis conditio: id est optitudo: ut sic co

prehendat tam do-

ctem, quam actio-

nem: nec est vis, quia

si donis est privilegia-

ta, ergo & donis &

dictio aenamill vale-

ter privilegium, & si

actio est privilegia-

ta, ergo & donis & quia

Propter donis datur

actio. Alij, causa id

est titulus, vel con-

tractus: ut initia de le-

ga. & si res. Alij, ut R.

idcirco iudicium, seu in-

stantia, ut cito for-

te expediatur, ut C.

de transact. & cales.

Alii, idcirco matrimo-

nium, & quod est causa donis:

qui matrimonium po-

tent esse sine donis: ut supra de iure dot. l. 1.

& Semper.] idcirco omni tempore, & omni causa eorum

temporum antea matrimonium de contractu marri-

monio, & eo solito est principia, idcirco specialis sequitur dicit.

pro aliis capit mulieribus, vel prater communia alia conve-

nitione capit specialia, & ne ponunt principia, & de officiis.

Procur. C. 2. l. 1. § 6 & 7. famili. et filii filia. & hec am-

pliavit, & p. recipere. & pone exempla de causis primis, & de

factis, & iustis temporis. Ecce. n. antem matrimonium modo

potest contributus donis. Item de bonis patris primi illa cre-

ditur in dubio: si alios ex nudo pacto actio non ostendat,

& secundo sias pecunias iactare credantur: ut C. de dotis, p.

miss. l. ad exactiōnē & l. 1. & 2. de pact. i. diligenter §.

igrit, & §. de proba. cum de iure debito. l. 1. & de tacita stipulacione. l. 2. & tacita hypothecā: ut C. de rei vero actio. l. v.

nica §. l. & 2. licet alios stipulatio contrahatur viro quo c

loquentur. l. de verb. oblig. l. 1. in prīac. Item quia in al-

lībūm alterius partis. & quia inveniuntur ut C. de dotis, p.

miss. l. 1. de iure dot. l. 1. & de iure dot. l. 1. & gener cum aliis

non conferuntur, & certa quantitas continetur. ut C. de

concessione. emp. l. in Videntis. & l. de verbo obliga. l.

Ita stipulatio item ad hoc. C. ad Velleianum l. m. & com-

ma. de leg. auth. res. & 3. de iure dot. l. quod ante. & 2. de

zitu nupti. qui liberos in secundo, quia non potest fundi-

dotis alienarius. Init. q. alie. in laces. in p. quod ell

contraria regulam. Init. de ret. diuino. & vendita. Item quia

existente matrimonio reportant ex causa: ut C. de iure dot.

l. vbi. quod est id, quod a principio senserunt: ut supra de

iure dot. l. 1. Sed & primi temporis exempla ad secundum

tempus poliant aptari, ut donis constanti matrimonio con-

ficiuntur: quod sicut poterit: C. de donat ante a. p. l. fin.

In tertio praefixur alios in p. & hypothecarient C

qui posse in pigno habeant. I. assidus. Item copulatio non

opponit: ut C. de rei vero actio. l. v. & 2. & recens. Sed ac-

contra, infra eodem l. matr. & propter hoc in verbo vbi

que se banditur: tere, & hec exempla tenet etiam ad se

secundum tempus: tunc donis possit separari. Sed &

alia ex p. ad predicta, q. innente l. bonorum ei magis

quam subtile & facit ad oia. l. q. iure dot. l. in ambiguis.

l. Vbi p. l. idcirco i. omnia causam dixi, ut dic tu omni loco

ut C. de tempo. in iuste. restitu. l. 1. vel idcirco fine ex stipula-

tione, fine non.

g. Et publice interest. & pro. etiam, qui si dicatur, non

solum mulierum sed etiam publicis: 10 ut hic, & su-

pra de iure dot. l. secunda, & infra de iure leg. cred. l. 2. &

de dote preleg. l. patet. in h. & supra de pact. do. l. 2. & sic

est tunc prae-

miss. & eius, cui promittitur secundum Bart.

14. Sic quid ibi nihil est speciale: quia tacitum subintelligebatur

ab utique parte. l. v. Bart. & l. 1.

15. Ita subiunctio non est necessaria: ideo diciliter, quod dicitur est

temporale privilegiata, nisi sequeat aliquid super, vel quod dicitur ex

ipso iustis honestatis. l. v. Bart. & l. 1.

16. Secundum, & illa utilitas Recipitur: apta est affectare suam utilita-

tem in qualibet particulari l. v. Bart. & l. 1.